

Par viedokļu daudzveidību medijos

Latvijas Mediju
ētikas padome

2023

Par viedokļu daudzveidību medijos

Kāpēc runāt par šo tēmu?

Viedokļu daudzveidība bieži ir nenovērtēts, neizprasts un pārprasts jautājums.

Latvijas Mediju ētikas padomes **Ētikas kodeksā ir minēts daudzveidības princips**. Tas paredz, ka 1) plašsaziņas līdzekļi nodrošina sabiedrības tiesības saņemt daudzveidīgu informāciju un viedokļus no dažādiem avotiem; 2) plašsaziņas mediji un ar tiem saistītās personas nēm vērā dažādus viedokļus arī gadījumā, ja tie šķiet personīgi nepieņemami.

Tomēr ir mediji, kas savos materiālos tiecas iekļaut dažādus viedokļus, taču saņem par to kritiku. Dažreiz kritika tiek vērsta personīgi pret žurnālistiem aizskarošā un nomelnojošā veidā. Starp kritikas iemesliem var būt gan apzināti mēģinājumi mazināt neatkarīgu un kvalitatīvu mediju lomu sabiedrībā, gan arī nepietiekama izpratne par viedokļu daudzveidības svarīgumu. Nozīme ir arī auditorijas emocionāli piesātinātai nostājai konkrētajā jautājumā – tās ietekmē atšķirīgs viedoklis šķiet nepieņemams, nosodāms, kaitniecisks, apdraudējums utt. Citam, piemēram, politiķim var būt vēlme izmantot mediju kā publicitātes platformu, un, nesaņemot šo iespēju, medija redakcionālā neatkarība tiek interpretēta kā nedemokrātiska un neētiska.

Viedokļu daudzveidības princips ir sevišķi svarīgs, veidojot materiālus par sabiedriski nozīmīgiem vai pretrunīgi vērtētiem tematiem. **Taču ne katrs medijs ievēro šo principu.** Vai, ierobežojot sevi tikai ar šādu mediju lietošanu, apzināmies, kādi ir riski un sekas, ja pastāvīgi tiekam izolēti no daudzveidīgiem viedokļiem?

Lai palīdzētu labāk izprast viedokļu daudzveidības principu, esam sagatavojuši divus materiālus. Anda Rožukalne raksta par dažādiem ar viedokļu daudzveidību saistītiem aspektiem. Fragmenti no Ētikas padomes atzinumiem un situāciju vērtējumiem, kas ir sniegti par loti atšķirīgiem gadījumiem, demonstrē viedokļu daudzveidības svarīgumu. Vienlaikus tie rāda, ka šī principa īstenošana mediju ikdienā nevar būt mehāniska, bet prasa pastāvīgi apzināties situācijas apstāklus un kontekstu, izvērtēt citus skata puntus, nodrošināt balansu starp pieejamo informāciju, materiāla žanru, sabiedrības interesi un žurnālista mērķiem.

Lasi!

Anda Rožukalne par viedokļu daudzveidības aspektiem (2-5. lpp.)

Fragmenti no Ētikas padomes atzinumiem un viedokļiem saistībā ar viedokļu daudzveidību sižetos un publikācijās (6-10. lpp.)

Anda Rožukalne

RSU profesore; Sabiedrisko mediju ombuds;
LMĒP Ētikas padomes locekle.

Viedokļu daudzveidība

Principa pamatojums

Žurnālistikas centieni **atspoguļot patiesību** ir viens no galvenajiem žurnālistikas pastāvēšanas pamatpostulātiem. Realitāte ir daudzveidīga un sarežģīta, sociālos procesus veido daudzu aspektu mijiedarbība, kas ietver dažādu sabiedrības grupu struktūru, vērtības un intereses. Tāpēc minētais princips nav nodalāms no tādiem profesionāliem jēdzieniem kā **mediju daudzveidība, viedokļu daudzveidība un objektivitāte**. Visi minētie jēdzieni ir savstarpēji saistīti, tie izriet no plašsaziņas mediju unikālajām funkcijām sabiedrībā —sniegt patiesu un daudzveidīgu informāciju, kas nodrošina dažādu sabiedrības grupu pārstāvju orientāciju, izglītošanos un kultūras saglabāšanu.

Profesionālu mediju pienākums patiesi atspoguļot realitāti ir saistīts ar mūsdienu mediju attīstības posmā svarīgo **sociālās atbildības principu**. Tas mediju darbības vērtējuma priekšplānā izvirza nozīmīgas sabiedrības intereses (piemēram, drošība, tiesiskums, labklājība u.c.) un atbildību par sabiedrībai piedāvāto saturu, proti, centienus informācijas sniegšanas procesā nenodarīt kaitējumu, īpaši rūpējoties par mazāk aizsargātām vai neaizsargātām sabiedrības grupām (bērni, jaunieši, noziegumu upuri, cilvēki bez pajumtes, bēgļi, dažādas minoritātes u.c.). Sociālās atbildības princips izriet no humānām vērtībām, ko skaidro pamattiesības – cilvēka cieņa un līdztiesība. Tas nozīmē, ka **profesionālu mediju pienākums demokrātiskā sabiedrībā ir nodrošināt dažādu sabiedrības grupu un dažādu interešu pārstāvju iespējas piedalīties publiskā diskusijā un pieņemt informētus lēmumus**.

Kāpēc tas ir svarīgi? Daudzveidīgu ideju un viedokļu apmaiņa nodrošina demokrātiskos procesus, tā veido publiskās diskusijas pamatu, kurā sabiedrība var diskutēt par politiskiem jautājumiem un atrast risinājumus kopīgām sabiedrības problēmām.

Tēmas aktualitāte

Mūsdienu publiskās komunikācijas vidē, kurā lielākā sabiedrības daļa ikdienā izmanto **sociālās tīklošanās platformas** un zīņapmaiņas vietnes, ir viegli un vienkārši paust dažādus viedokļus, iegūt popularitāti un izplatīt noteiktus uzskatus. Varētu domāt, ka tā ir perfekta demokrātiskas diskusijas vide, kurā dažādu grupu pārstāvji var salīdzināt domas, saprast atšķirīgas perspektīvas un vienoties par visiem svarīgiem jautājumiem. Tomēr platformu algoritmu mērķis ir noturēt mūs tajās, raisīt interesi un emocionāli ietekmēt, nevis piedāvāt daudzveidīgu un sabalansētu viedokļu spektru, kas palīdzētu mums saprast daudzveidīgo realitāti.

Vai šīs diskusijas ir brīvas un daudzveidīgas? Diemžēl nē, un atbildi uz šo jautājumu nenosaka tikai konkrētu individu aktivitātes vai spēja formulēt savus viedokļus. Šī publiskā vide nav brīva no dezinformācijas, nozīmīgu resursu balstītas politiskās un komercializētās komunikācijas un dažāda veida manipulācijām. To vidū verbāla agresija, konkrētu viedokļu pārstāvju un grupu piederīgo publiska pazemošana, stereotipizēšana un diskriminēšana ir galvenie iemesli, kas padara sociālās komunikācijas platformu publiskās diskusijas telpu toksisku, daļai cilvēku mazinot vēlmi dalīties domās un pametot diskusijas. Ne vienmēr dažādās mums pieejamās informācijas daļas ietver tikai individu uzskatus, šajā vidē var sastapt profesionālus komunikatorus, kuru mērķi un kuriem pieejamie resursi nav zināmi un kuri nekad neuzņemas atbildību par polarizētiem, sabiedrību radikalizējošiem viedokļiem. Tie samazina pieejamo viedokļu daudzveidību, tāpēc ir ļoti svarīgi, lai profesionāli mediji piedāvātu iespēju iepazīties ar dažādiem viedokļiem, bet auditorijas pārstāvju medijpratības līmenis veicinātu vēlmi gan iepazīt citus skatījumus, gan spēt novērtēt viedokļus, kas nesakrīt ar esošo pozīciju.

Ari mediji uzrunā savu auditoriju globālo platformu vidē. **Mediju konti sociālās tīklošanās platformu vidē ir vārteja uz profesionālu mediju saturu, kurā var atrast dažādus skatījumus un iepazīt racionālu, profesionāli veidotu un faktos balstītu informāciju.** Tāpat kā katram mediju lietotājam un publiskās vides informācijas vērtētājam nepieciešama kritiska attieksme pret pieejamiem viedokļiem, arī mediju pienākums ir ne vien kritiski vērtēt sociāli politiskos procesus, bet arī tos daudzveidīgi atspoguļot, rūpējoties par diskusijas kvalitāti.

Viedokļu daudzveidības princips un mediji

Mediji var nostāties noteiktās pozīcijās un aizstāvēt konkrētas demokrātiskas vērtības. Būtiski, lai tas notiku caurskatāmi, proti, mediju lietotājs tiktu informēts par medija prioritātēm. Tāpēc daudzi mediji savās mājas lapās ievieto ne vien profesionālās ētikas kodeksus, bet skaidro arī savas darbības misiju un galvenās vērtības. Nozīmīgu sociālu procesu laikā, krizes gadījumos mediji informē par satura veidošanas principiem. Piemēram, globālās pandēmijas laikā daudzi digitālie mediji atvēra aiz maksas sienas esošo saturu, lai visi auditorijas pārstāvji varētu saņemt sabiedrības veselības saglabāšanai nozīmīgu informāciju, orientēties nedrošajā situācijā. Otrs piemērs saistīts ar Krievijas pilna mēroga iebrukumu Ukrainā un kara sākumu, kad daudzi digitālie mediji liedza iespēju rakstīt lietotāju komentārus, tādējādi atbildīgi novēršot nauda runu, iebrukuma atbalstītāju, tā noliedzēju un dažādu, lielākoties anonīmu, manipulatoru iespējas izplatīt nelikumīgu informāciju.

Lai būtu iespējama viedokļu daudzveidība, ir svarīgi, lai būtu arī mediju uzņēmumu, to kanālu un formātu daudzveidība, tātad sabiedrībai būtu pieejami dažādi mediji un dažāds saturs. Mediju struktūras jautājumi tādējādi ir nozīmīgs mediju un uzņēmējdarbības regulējuma jautājums. Lai nodrošinātu daudzveidīgu mediju iespējas pastāvēt un sasniegt dažādas auditorijas, tiek regulēta mediju struktūra, konkurence un veicināta mediju īpašumtiesību caurskatāmība.

Mediju saturu daudzveidība

Mediju daudzveidības jēdziens parasti tiek saistīts ar plašsaziņas mediju satura veidošanas principiem. Kā mediji atspoguļo sabiedrības daudzveidību? Šo jautājumu var atbildēt, iepazīstoties ar redakcionālajām vērtībām un pētot mediju saturu. Tāpēc lielākā daļa mediju un žurnālistikas ētikas kodeksu ietver daudzveidības principu. Tas nozīmē ne tikai deklarēt vienotu un **ciecpilnu attieksmi pret dažādām sabiedrības grupām, bet mērķtiecīgi parādīt to pārstāvus un intereses.** Minētais attiecas uz mediju izvēlētām tēmām, problēmautājumiem un informācijas avotiem.

Daudzveidību nodrošina arī saturs, kas tiek pasniegts dažādos žanros (ziņas, diskusijas, intervijas, apraksti, žurnālistu un speciālistu komentāri un analītiski raksti u.c.), dažādos formātos un dažādās žurnālistikas pieejās (aktualitātes un analītika, pētnieciskā žurnālistika, konstruktīvā žurnālistika u.c.).

Ko tas nozīmē? Tā ir mediju apņemšanās, atspoguļojot realitāti un runājot par nozīmīgiem jautājumiem, ņemt vērā sabiedrības dažādību. Tātad ievērot gan dažādas sociāli demogrāfiskās grupas un to intereses, tātad gan rasu, gan etnisko, gan kultūras daudzveidību, gan ieraudzīt, ka cilvēku intereses un iespējas tās realizēt var noteikt viņu izceļums, izglītība, profesija, veselība, materiālais stāvoklis, dažādas identitātes, politiskās nostājas.

Kā var novērtēt satura daudzveidību? To parasti dara mediju pētnieki, tas ir nozīmīgs uzdevums, vērtējot publiskās komunikācijas kvalitāti. Daudzveidību var noteikt gan kvantitatīvi pēc tā, cik viedokļu vai informācijas avotu izmantoti žurnālista materiālā, gan kvalitatīvi – cik tie ir kompetenti, cik dažādas pozīcijas un vērtības pārstāv? Bet **jebkurš auditorijas pārstāvis, ilgākā laikā izmantojot mediju, var novērtēt, vai tajā tiek atspoguļotas nozīmīgākās problēmas un kas piedalās to apspriešanā?** Vai diskusijās par sabiedrības veselības jautājumiem piedalās ne vien politiķi un lēmumu pieņemēji, bet arī pacientu organizācijas un cilvēki, kas atkarīgi no pieņemtajiem lēmumiem un iecerētajām politikām.

Tāpat **svarīgi, ka mediji parāda dažādu sabiedrības grupu intereses, ikdienas cilvēka perspektīvu, nekoncentrējoties tikai uz elites pārstāvjiem un sabiedriski aktīvu cilvēku viedokļiem**, kam ir daudz lielākas iespējas iegūt mediju uzmanību un ietekmēt žurnālistu piedāvāto saturu. Mediju satura daudzveidību mēs katrs varam novērtēt, uzdot jautājumu, vai manis pārstāvētās grupas intereses un viedokļi ir pārstāvēti, vai žurnālisti interesējas par problēmām, kas būtiskas jomā, ko labi pārzinu. Protams, lai to vērtētu, nepieciešams ilgākā laikā sekot publiskajām diskusijām un salīdzināt dažādu mediju darbu.

Nereti **mediju satura daudzveidība tiek saistīta arī ar dažādu sabiedrības grupu pārstāvju iespējām iesaistīties mediju satura veidošanā**, ar mediju darbinieku dažādību. Tādos gadījumos kritiku saņem mediji, kas, darbojoties daudzveidīgās sabiedrībās, nedod iespējas nopietnu mediju saturu, piemēram, veidot sievietēm, dažāda vecuma žurnālistiem vai raidījuma vadītājiem, atšķirīgu rasu un etnisko grupu, dažādu kultūru pārstāvjiem. Daudzveidīgas organizācijas un dažādības vadības principi klūst arvien būtiskāki arī mediju uzņēmumiem, kam svarīga korporatīvā atbildība.

Viedokļu daudzveidība medijos

Viedokļu daudzveidība ir svarīga, jo, brīvi izsakot viedokļus, sabiedrības pārstāvji parāda savas attieksmes, nostājas un vērtības, var tās aizstāvēt. Prasmi un praksi mediju saturā parādīt dažādus viedokļus saista ar objektivitāti, tā īpaši būtiska ziņās un aktuālo problēmu saturā, kad sabiedrība diskutē par nozīmīgām problēmām. Šādos gadījumos žurnālista pienākums ir rūpīgi atlaist un piedāvāt dažādus skatījumus pat tad, ja viņš pats vai kāda sabiedrības daļa tiem nepiekrit vai citu pozīciju nesaprot, nepieņem.

Lai nodrošinātu viedokļu daudzveidību, profesionālā ētika pieprasīja, ka mediju profesionāli veic noteiktas **profesionālās procedūras**. Tās galvenokārt **saistītas ar žurnālistu izmantoto avotu izvēli un informācijas proporcionālitāti, kā arī kontekstu**. Tātad žurnālists, kas vēlas apspriest jaunu politisko iniciatīvu, nevar savu materiālu balstīt, tikai izmantojot idejas autora sniegto informāciju. Viņam ir jāvēršas gan pie politiskajiem partneriem, gan politiskajiem konkurentiem, jāpiedāvā tās grupas pārstāvju vērtējums, ko var ietekmēt konkrēti lēmumi vai pārmaiņas. Nozīmīgs ir plašāku likumsakarību vērtējums, tātad žurnālistam jāpiedāvā arī jomas speciālistu skatījums, lai auditorija ieraudzītu minētās politiskās iniciatīvas iespējamās konsekvences. Nereti jaunums ir grūti izprotams, tāpēc pieaug konteksta nozīme žurnālistikā. Lai daudzveidīgi atspoguļotu problēmu, jaunā informācija tiek papildināta ar ziņām par tās priekšvēsturi, ar viedokļiem, kas izteikti iepriekš, un citiem aspektiem, kas parāda jaunās informācijas vai viedokļa nozīmi.

Kad žurnālists apspriež svarīgu problēmu, viņam, vācot informāciju, ir jācenšas izprast, cik atšķirīgi tā tiek vērtēta. **Viedokļu daudzveidība ir īpaši nozīmīga, kad notiek publiskas diskusijas par sabiedrībā pretrunīgi vērtētiem jautājumiem un lēmumiem, kas ar tiem saistīti, un gadījumos, kad kāds publiski apšauba, piemēram, kādas amatpersonas vai cilvēka lēmumus, rīcību, apstrīdot tā pamatotību, likumību.**

Tādā gadījumā jebkuram ir **tiesības uz atbildi** un profesionāla žurnālista pienākums ir to nodrošināt, iekļaujot savā materiālā. Ja tiesības uz atbildi nav sniegtas, cilvēkam, par kuru parādās publiska informācija, ir pamats vērsties pie medija vai profesionālas organizācijas ar prasību ievērot viedokļu daudzveidības principu. Ja konfliktā vai pretrunīgā jautājumā pietrūkst nozīmīga viedokļa vai būtiskas perspektīvas, ir pamats diskutēt, vai žurnālists ievērojis profesionālās ētikas principus.

Viedokļu daudzveidība dažādos žurnālistikas žanros un formātos

Viedokļu daudzveidība žurnālistikas praksē ir svarīga ziņu, analītikas un diskusiju formātos, kur ir iespēja parādīt, cik atšķirīgi tiek novērtēts katrs jautājums.

Bet ir gadījumi, kad viedokļu daudzveidība nebūs nepieciešama vai iespējama. Piemēram, atspoguļojot cilvēka dzīvesstāstu, lielākoties mēs uzzināsim viņa pieredzi un skatījumu, pašvērtējumu par veiksmēm un neveiksmēm. Arī intervījās cits skatījums, ja tas nepieciešams, būs ietverams jautājumos vai papildu faktos, ko savācis žurnālists, lai vispusīgi apspriestu problēmu.

Mūsdienī mediju struktūra ir mainījusies, jo mainījies informācijas apjoms un ātrums. **Konkurences pilnā mediju vidē nereti svarīgas ziņas tiek publicētas, tās papildinot jau pēc publicēšanas.** Tādējādi var rasties situācija, kad ziņa satur tikai vienu viedokli, piemēram, prezidenta paziņojumu, bet tajā nebūs iekļautas konkrētā viedokļa analizētāju vai kritiku balsis. Tādā gadījumā, lai izvairītos no vienpusības vai tā sauktās "slinkās žurnālistikas", žurnālista pienākums ir pievienot ūsu kontekstu, kā arī papildināt esošo vai veidot jaunu ziņu, kurā būs iekļauti citi viedokļi. Lai novērtētu šādas situācijas un saprastu, vai viedokļu daudzveidība ievērota, būtiski būs novērtēt gan atsevišķu materiālu saturu, gan problēmas atspoguļojumu medijā ilgākā laikā.

Tomēr viedokļu daudzveidība nenozīmē pašmērķīgu atšķirīgu viedokļu meklēšanu, ja tie neeksistē. Nereti būtiskos jautājumos gan eksperti, gan politiķi un amatpersonas pārstāv līdzīgas pozīcijas, un viedokļi var atšķirties par kādas problēmas risināšanas veidiem. Dezinformācijas pieaugums, polarizētu viedokļu izplatību publiskajā vidē radījusi jaunus jautājumus par viedokļu daudzveidību. Vai vērts atspoguļot klajus melus, melīgu viedokli? Vai diskusijā aicināt sazvērestības teoriju izplatītāju, kura skatījums var maldināt auditoriju? Vai, runājot par noziegumu un tā upura ciešanām, jāprasa arī noziedznieka skatījums? Tie ir sarežģīti jautājumi, uz kuriem var atbildēt, skaidri definējot žurnālista mērķus un profesionālo atbildību. Tāpēc žurnālisti tiek trenēti novērtēt arī avotu kvalitāti, to cilvēku mērķus, kas vēlas iegūt žurnālistu uzmanību, būtisks ir arī informācijas noderīguma un informācijas ietekmes vērtējums.

Šādos gadījumos svarīgas ir žurnālista analītiskās spējas un kritiskā domāšana, jo mediju darbs nav vienkāršoti salikt kopā dažādus viedokļus un dažādus to paudējus. Tāpēc izveidoti faktu pārbaudes formāti, un arvien populārāka kļūst mediju prakse skaidrot savu informācijas sniegšanas principus. Piemēram, Covid-19 pandēmijas laikā mediji un žurnālisti skaidri deklarēja, ka informācijas vērtējumā izmantos zinātnisku pamatojumu un atbildīgi izturēsies pret mēģinājumiem apdraudēt sabiedrības veselību tikai tāpēc, ka pastāv atsevišķu cilvēku viedokļi, ka pandēmija neeksistē. Tāpat žurnālisti kritiski vērtē neiecietību, neslavas celšanu, rupjību, diskriminējošus viedokļus, naida runu, kas izpaužas kā atsevišķu sabiedrības pārstāvju viedokļi. Lai gan šādi viedokļi pastāv, tas nenozīmē, ka viedokļu daudzveidības princips nozīmē tos bez kritiska izvērtējuma piedāvāt mediju lietotājiem.

Ētikas padomē skatītie gadījumi

Fragmenti no Ētikas padomes publicētajiem atzinumiem un sniegtajiem situāciju vērtējumiem, izskatot sūdzības, kas saistītas ar viedokļu daudzveidību sižetos un publikācijās.

Laikraksta "Latvijas Avīze" un portāla "LA" publikācija par tā saukto Terehovas korupcijas lietu

<https://ej.uz/lmep290>

“Ētikas padomē vērsās publikācijā minēts cilvēks, apgalvojot, ka rakstā citētais trešās personas teiktais par viņu satur nepatiesas ziņas un ar rakstu ir aizskarts viņa gods un cieņa.

“Ētikas padome konstatēja, ka sūdzētājs ir vērsies arī "Latvijas Avīzes" redakcijā un redakcija ir papildinājusi rakstu portālā, ietverot tajā gan sūdzētāja sniegto informāciju, gan arī paskaidrojot, ka rakstā ietverta informācija no atklātas tiesas sēdes un liecinieces teiktais tiesā nav tīcis apšaubīts.

Ētikas padome secināja, ka redakcijas veiktais papildinājums publikācijā ir izsmelōšs – tajā norādīts gan sūdzētāja viedoklis, gan apstākļi, kādos izteikts citētais trešās personas apgalvojums, kā arī iemesli, kāpēc tas netika apšaubīts. Ētikas padomes ieskatā redakcijas rīcība, veicot papildinājumu un dodot iespēju rakstā negatīvā gaismā minētajai personai atbildēt, ir vērtējama atzinīgi.”

Portāla "Tvnet" raksts par Bulduru bibliotēkas slēgšanu "Iekštelpas ir morāli un fiziski novecojušas. Slēdz Bulduru bibliotēku"

<https://ej.uz/lmep280>

“Ētikas padome piekrīt, ka **Publikācijā ir atspoguļota tikai vienas konfliktā iesaistītās puses sniegtā informācija, taču publikācijā par sabiedriski aktuālu un publiskajā telpā pretrunīgi vērtētu jautājumu šāda pieeja nenodrošina informācijas daudzveidību.**”

Laikraksta “Сегодня + Неделя” viedoklāraksts ar emocijas raisošām ilustrācijām par krievu valodas ierobežošanu

“Izvērtējusi publikācijas kontekstu, LMĒP izsaka cerību, ka laikraksta “Сегодня + Неделя” redakcija turpinās sniegt sabiedrībai aktuālo problēmjautājumu apskatu un nodrošinās viedokļu izvietošanu laikrakstā, kā arī vairāk pievērsīs uzmanību daudzveidīgam saturam. Lai laikrakstā iniciētā diskusija par valsts valodu Latvijā būtu daudzveidīgāka, būtu vērtīgi laikrakstā nodrošināt arī tādus viedokļus, kas pārstāv atšķirīgu skatījumu.”

<https://ej.uz/lmep270>

Raidījuma “Degpunktā” sižets par par traģisko notikumu Tukumā, kurā nopietnus apdegumus guva divi vīrieši (no kuriem viens nomira)

“Ētikas padomes ieskatā medija žurnālists ir rīkojies pārsteidzīgi, traģisko notikumu atspoguļojumā attīstot tikai vienu iespējamou notikuma versiju, kas noveda pie nepamatotas jautājuma sensacionalizācijas. Katram medijam ir jāizvērtē dažādi iespējamie notikuma scenāriji, lai medija sagatavotie materiāli sabiedrībai radītu pēc iespējas objektīvāku priekšstatu par tiem. Gadījumā, ja, sižetā pētot konkrētu jautājumu, tiek attīstīts tikai viens iespējamais scenārijs, jautājuma izpēte būtu turpināma, cenšoties noskaidrot arī citas notikuma versijas, kas veicinātu pilnvērtīgu sabiedrības izpratni par notikušo.”

<https://ej.uz/lmep260>

Portāla “Jauns” publikācija “Statīnu terapija nespēj sasniegt tās galveno mērķi”

“Nemot vērā, ka “Jauns” rakstā nav norādīts tā autors, kā arī rakstā izdarītie secinājumi nekritiski balstīti vienā avotā, Ētikas padome ir konstatējusi Biedrības Ētikas kodeksa 4.2. jeb daudzveidības un 4.4. jeb faktu un viedokļu nošķiruma punktu pārkāpumu pazīmes. Ētikas padome uzsver, ka medija uzdevums ir sekmēt sabiedrības tiesības saņemt daudzveidīgu informāciju un viedokļus no dažādiem avotiem, bet tajos gadījumos, kad publicēts žurnālista viedoklis, tas skaidri jānošķir no faktiem. Ētikas padomes ieskatā šajā rakstā bija vai nu jānosauc viedokļa autors, vai arī jānodrošina viedokļu daudzveidība, uzsverot dažādus pastāvošos viedokļus par attiecīgo ārstniecības metodi.”

<https://ej.uz/lmep100>

Kārļa Seržanta raksts žurnālā "Likums un Taisnība" un interneta portālā "Jauns", kas pārpublicēts arī "Facebook"

<https://ej.uz/lmep250>

“Ētikas padome norāda, ka raksta veidošanā uzsklausīts abu pušu viedoklis, raksts vispusīgi aplūko radušos konfliktsituāciju, tostarp iekļaujot neatkarīga jurista viedokli par aplūkotajai situācijai piemērotiem risinājumiem. Vienlaikus **jāatceras, ka mediju publikācijās nav iespējams nodrošināt pilnīgi visu konflikta iesaistīto pušu pausto apsvērumu uzskaitījumu un analīzi, iekļaujot pušu viedokli un paustos argumentus tiktāl, lai nodrošinātu pēc iespējas objektīvu un daudzpusīgu aplūkotā notikuma atspoguļojumu.**”

LTV raidījuma “Aizliegtais paņēmiens” sižets “Tautas kalpu atbildība”

<https://ej.uz/lmep240>

“Konkrētais raidījums “Aizliegtais paņēmiens. “Tautas kalpu atbildība”” bija par Saeimas deputātu atbildību – tajā tika atspoguļoti daudzu personu viedokļi, tomēr **LVSADA priekšsēdētāja intervija neatbilda raidījuma tēmai. Ētikas padome nesaskata Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumu un norāda, ka nevienai personai nav tiesības ietekmēt neviena medīja, tostarp LTV kā sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa un konkrēta raidījuma redakcijas, redakcionālo neatkarību.**”

Publikācijas žurnālā “Kas Jauns”, interneta ziņu portālos “Tvnet”, “Apollo”, “Jauns” par K. Lindenblati

<https://ej.uz/lmep230>

“Izvērtējot iesniegto sūdzību, Latvijas Mediju ētikas padome norāda, ka ziņu portālos paustā informācija ir Lindas Mūrnieces sociālo tīklu atspoguļojums. Izplatot informāciju, medīji nav darbojušies konflikta pētniecībā, bet gan atsaukušies uz abu pušu publiski paustajiem viedokļiem. **Iespēju robežas medīji ir ņēmuši vērā abu pušu viedokļus un izmantojuši publiskajā komunikācijā paustos argumentus. Latvijas Mediju Ētikas padomes kompetencē nav vērtēt abu pušu savstarpējo strīdu.**”

Portāla “Tvnet” publikācija “Vai NA draudzējas ar radikāliem?”

<https://ej.uz/lmep220>

“Iepazīstoties ar sūdzībā norādīto un “Tvnet” skaidrojumu, Ētikas padome atbalsta Biedrības Ētikas kodeksā nostiprinātā daudzveidības principa ievērošanu, tomēr norāda, ka daudzveidības princips neparedz obligātu visu viedokļu iekļaušanu. Viedokļa iekļaušana atkarīga gan no komentētā medīja materiāla formāta, gan sniegtā komentāra saturiskās jēgas. **Ētikas padomes ieskatā tai nav tiesību iejaukties medīju redakcionālajā politikā. Tādējādi Ētikas padome nekonstatē Ētikas kodeksa 4.2. punkta pārkāpumu.**”

Raidījuma “Bez Tabu”
sižets
“Maksātnespējas
administratore un
juriste pārvērš
kaimiņu dzīvi par elli”

“Daudzveidības princips paredz medija pienākumu nodrošināt sabiedrības tiesības saņemt daudzveidīgu informāciju un viedokļus no dažādiem avotiem. **Medijam nav pienākums publicēt visu lesniedzēja atbildi, tomēr lesniedzēju rakstveidā sniegtais viedoklis Sižetā iekļauts nepilnīgi.** Protī, lesniedzēju rakstveida atbilde nav publicēta tādā apjomā, kas auditorijai nodrošinātu iespēju saņemt plašāku informāciju par lesniedzēja viedokli attiecībā uz Sižetā atspoguļoto situāciju un rīcības motivāciju.”

<https://ej.uz/lmep210>

Portāla “NRA”
intervija ar Armēnijas
vēstnieku “Armēnijas
vēstnieks Latvijā: Mēs
cīnāmies par armēnu
tiesībām dzīvot savā
dzimtajā zemē”

“Sūdzībā norādīts, ka lesniedzēja ieskatā “NRA” publikācijā atspoguļots tikai vienas puses viedoklis, tādējādi pārkāpjot Biedrības Ētikas kodeksa 4.1., 4.2., 4.3. punktus. lesniedzējs vienlaikus norāda, ka medija žurnālists, atbildot uz lesniedzēja sūdzību par rakstu, norādījis, ka atbalsta Armēnijas nostāju un negatīvi atsaucas uz Azerbaidžanas puses nostāju. Sūdzībā norādīts, ka tādā veidā tīcis pārkāpts mediju objektivitātes un neīnālītātes princips.

Ētikas padome norāda, ka **mediju redakcionālās neatkarības un autonomijas princips paredz medija tiesības izvēlēties intervējamās personas** atbilstoši medija īstenotajai redakcionālajai politikai. Nevienai personai nav tiesību pieprasīt, lai medijs intervētu kādu konkrētu personu, ciktāl normatīvie akti neparedz regulējumu par medija tiesisku pienākumu sniegt atbildi nepatiesu ziņu izplatīšanas gadījumā.

Vienlaikus Ētikas padome vērš uzmanību, ka, **atspoguļojot ar militāru konfliktu saistītu informāciju, medijam jānodrošina pēc iespējas neitrāls un sabalansēts viedokļu atspoguļojums.** Arī intervējot tikai vienas no konfliktā iesaistīto pušu pārstāvjiem, medijs patstāvīgi var nodrošināt plašāku informāciju un skaidrojumu par aplūkoto problēmjautājumu, lai auditorijai būtu labāk saprotams aplūkotā jautājuma konteksts. Ētikas padome rosina “NRA” un citiem medijiem līdzīgos gadījumos pēc iespējas sekmēt pašregulatīvu mehānismu piemērošanu informācijas atspoguļošanai par notikumiem, kuru vērtējumā puses ir izteikti polarizētas.”

Žurnāla “Ir” raksts
“Viss bija tik
caurspīdīgi”

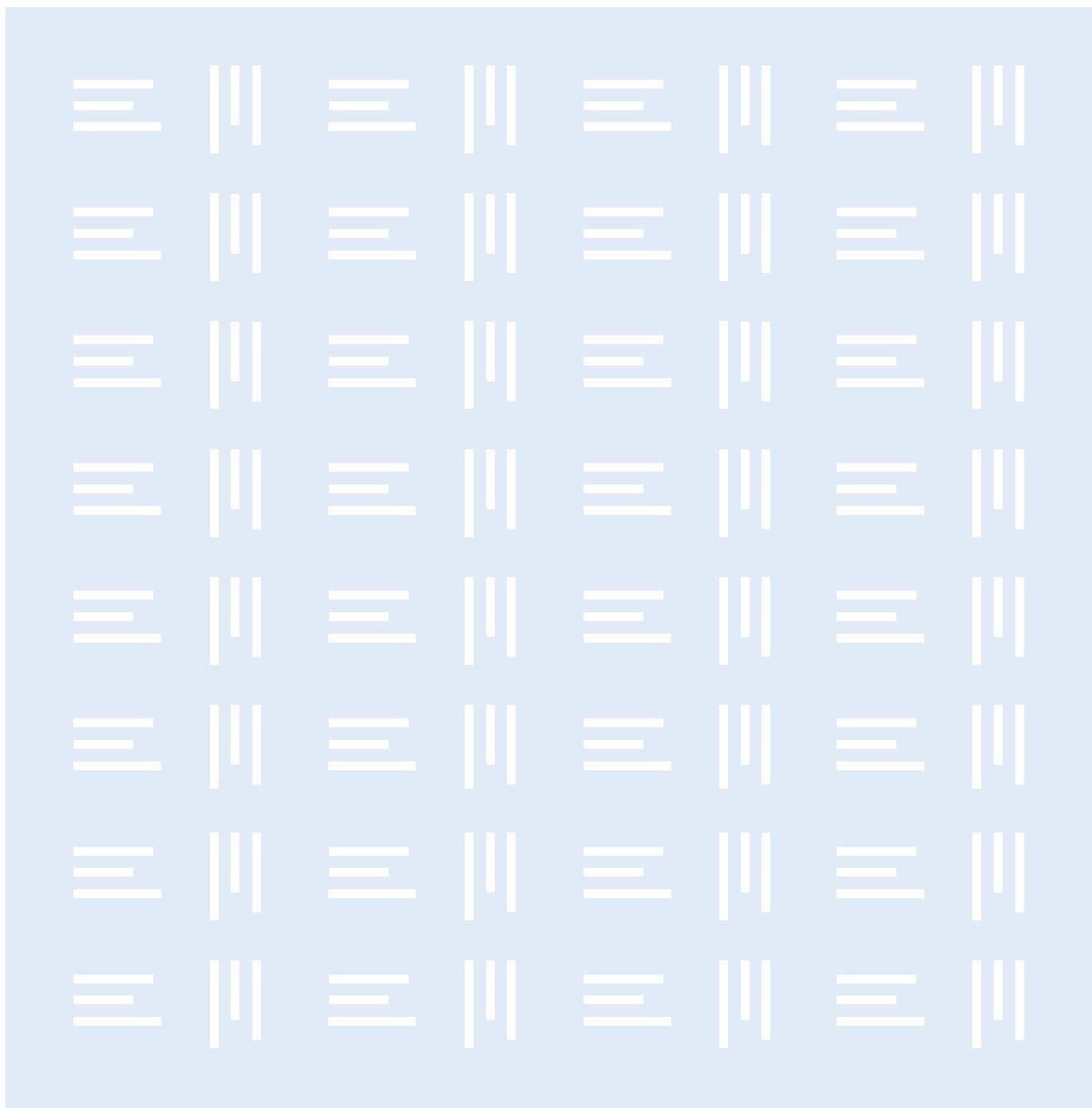
“Attiecībā uz iespējamo Biedrības Ētikas kodeksa 4.1. punkta pārkāpumu Ētikas padome norāda, ka lesniedzēja viedoklis rakstā ir atspoguļots, taču pēc būtības pievienojas “Ir” paustajam, ka žurnālista pienākums ir atspoguļot saņemtās informācijas būtību un izcelt svarīgāko, nevis publīkācijā vārds vārdā publicēt lesniedzēja viedokli.”

<https://ej.uz/lmep190>

Portāla “NRA” raksts
“Iesniegti pieci jauni
vēja parku pieteikumi”

“Ētikas padome secina, ka rakstā nav iekļauti rakstā pausto apgalvojumu pamatojoši avoti, dokumenti, vai citi pierādījumi. Ētikas padomes secina, ka **raksta sagatavošanā nav prasīts lesniedzēja viedoklis**. Ētikas padome pievienojas lesniedzēja secinājumam – lai arī raksta virsrakstā tā tēma ir vispārināta, **rakstā kopumā aplūkoti jautājumi attiecībā uz konkrēto uzņēmumu, tādējādi lesniedzēja viedokļa uzklausīšana būtu nepieciešama.**

Ētikas padome vērš uzmanību, ka Sūdzībā aplūkotais Raksts, lai arī saukts par pētījumu, ir paviršs, citstarp izmantojot tādus jēdzienus kā “vispārināms fakts”, kas vienlaikus netiek pamatots ar pierādījumiem. Ētikas padomes secina, ka rakstā tiek virzīta emocionāla un tendencioza interese bez pienācīgi argumentēta pamatojuma.”

Kultūras ministrija

Materiāls sagatavots ar
Kultūras ministrijas finansiālu atbalstu